

Waardevrij evolutionisme? Derde lezing over Darwins paradigma

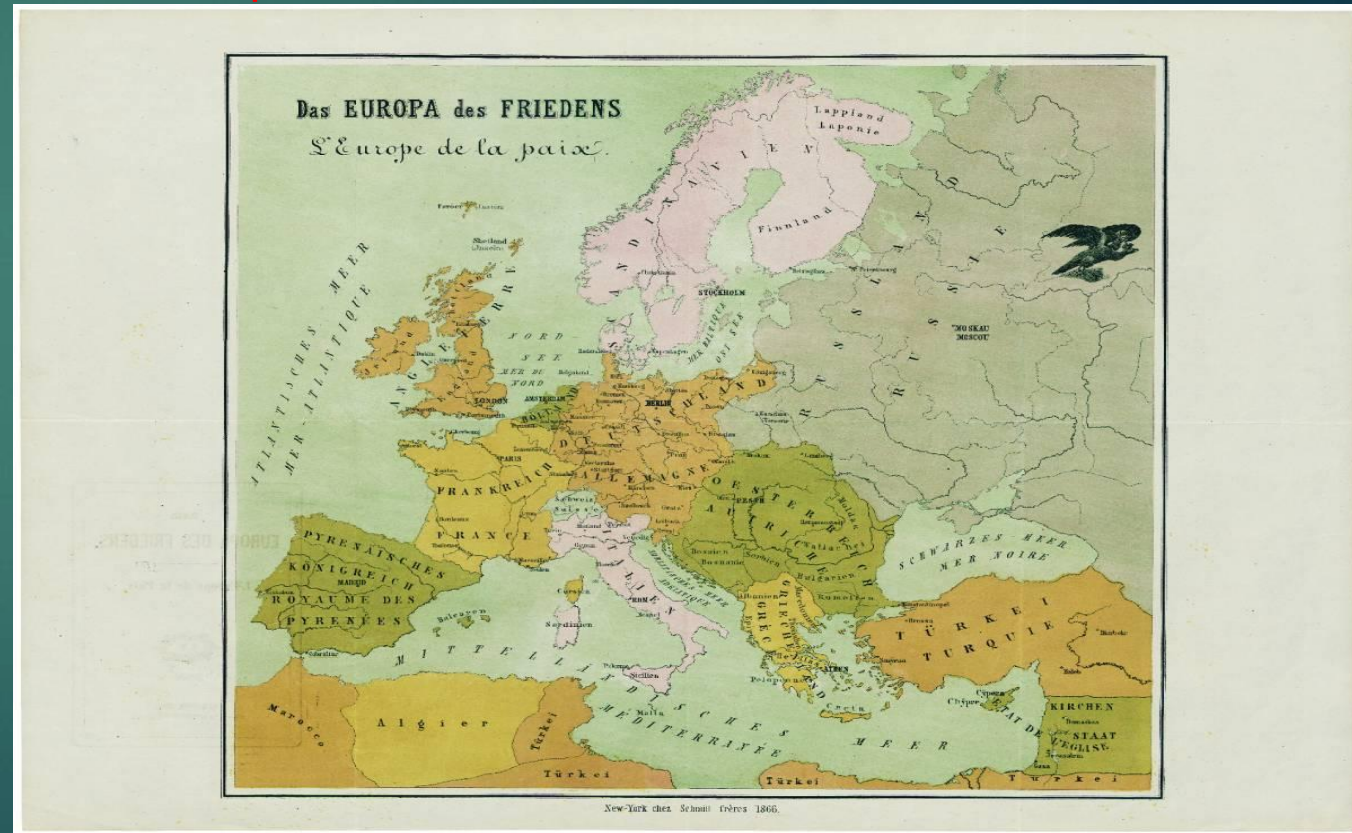
1

Bestaat volgens Virchow niet

- ▶ Bismarck had Virchow gevraagd zijn biotisch cellulair evolutionisme geopolitiek om te bouwen
- ▶ Om de Duitse eenwording via gedepolitiseerde begrippen van natuurnoodzakelijkheid te legitimeren, intern en extern
- ▶ Virchow weigerde en stelde deze **pia fraus** in de Pruisische Landsdag als volksbedrog aan de kaak
- ▶ Bismarck daagde Virchow uit tot een duel, hetgeen V. schamper afwees: B. was niet **Satisfaktionsfähig**

Bismarcks Droom van Mitteleuropa onder Pruisen

10/29/2022

Een kankercel is ook evolutionair, maar ze is kwaadaardig retrograde

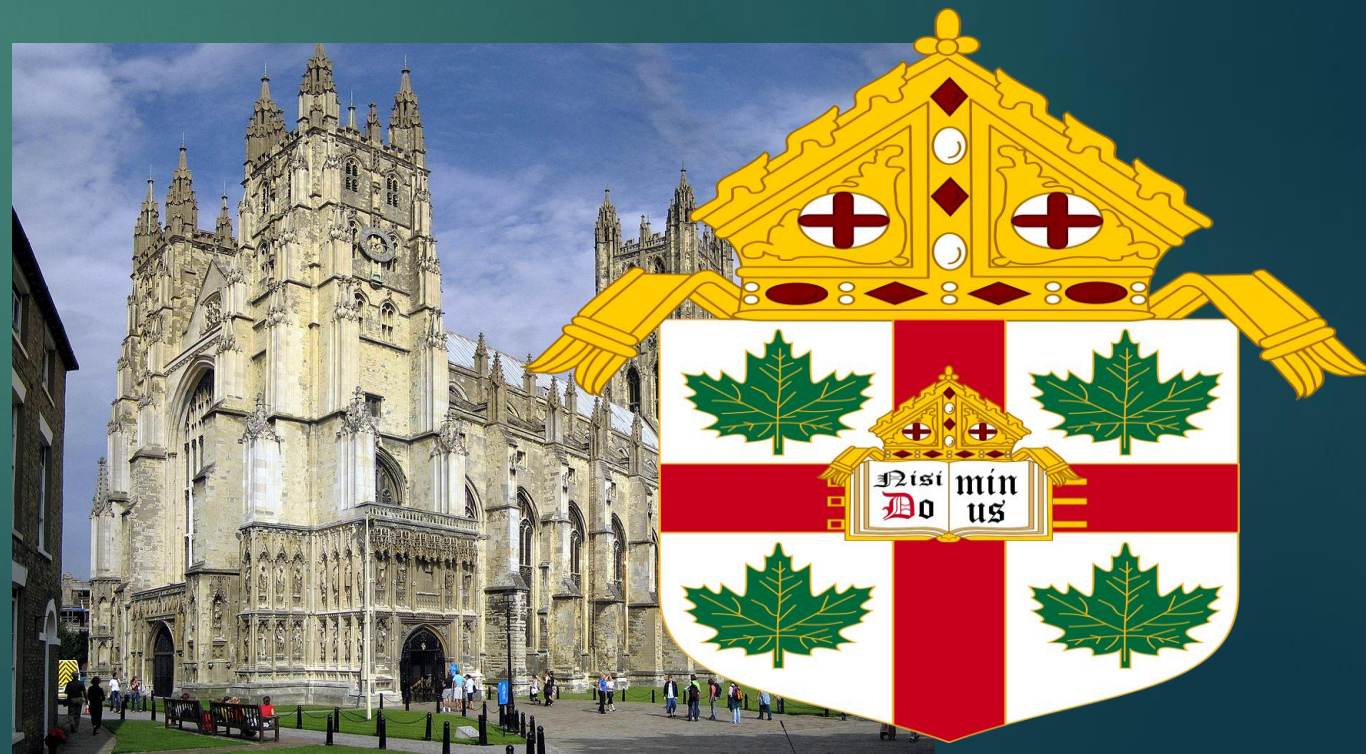
2

Misbruik van de idee dat
“evolutie” per definitie
“goed” is bij Darwin

Alles om de heilbrengende
“creative act” te sauveren

Gerard Strijards
10/29/2022

- ▶ Bij Darwin betekent “evolutie” dat iets past in de ontwikkeling van gods heilsplan met de stoffelijke schepping
- ▶ In de vorm zoals de Anglicaanse Kerk die duidt als gericht op een rechtvaardigend ultiem ethisch universeel oordeel van God
- ▶ Darwin wil immers binnen de Anglicaanse theocratie promotie
- ▶ Hij gebruikt “progressie” in Anglicanistische zin

Virchow: Darwins evolutionarisme komt neer op een moraal-theologische adaptatie van empirische conclusies

3

Gerard Strijards
10/29/2022

Darwin wilde "regius prof" te Oxford worden

Dit Anglicanistisch wetenschapsmodel zal de bèta-studies frustreren

- ▶ Daartoe trachtte hij te komen tot een supernaturalistische theologie
- ▶ Hij verzamelde daarvoor de bijbehorende fossielen, artefacten, geologische vondsten en diersoorten
- ▶ Wat er niet in paste trachtte D. te negeren; dat wisten zijn critici
- ▶ In de moleculaire celbiologie kan deze gamma-methodologie alleen maar destastreus uitwerken
- ▶ Virchow bewaakte dat angstvallig

Bismarck wil een Germanistisch Lutheranisme waaraan de wetenschap moet accommoderen

4

Gerard Strijards
10/29/2022

Dit is “illiberaal”, aldus V.

- ▶ Een rijksconsitutie met een Lutheraanse staatsgodsdienst en de Keizer als hoofd van de Lutherse kerk is onaanvaardbaar
- ▶ Teutonicisme immers zal dan aan alle wetenschappelijk onderzoek worden opgelegd, zoals het Anglicanisme in het Britse Rijk
- ▶ Deze moraaltheologische benaderingen zijn evoluties, maar retrograde, zoals kankercellen die óók “winnen”

De “struggle for life”
mythisch axioma

Bismarcks misbruiken van medische inzichten ontbolsterd

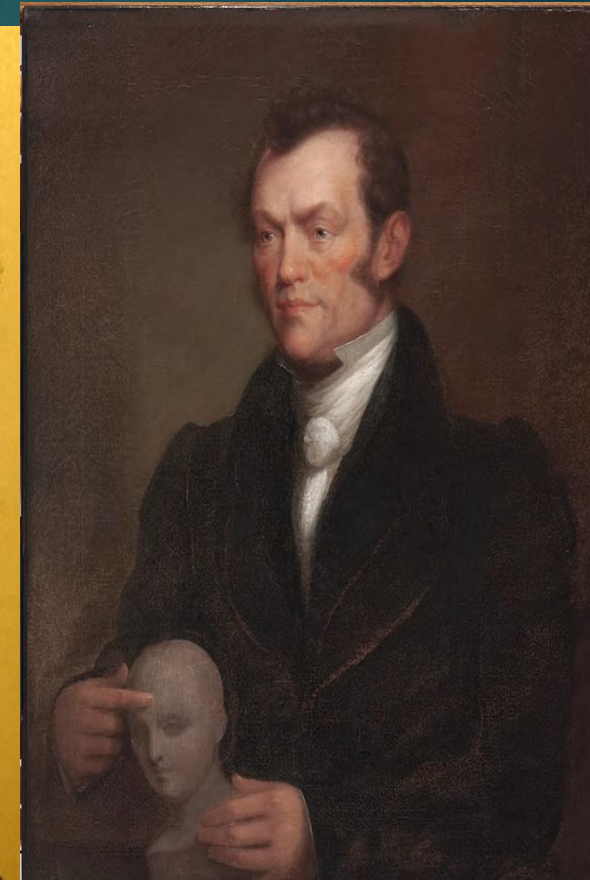
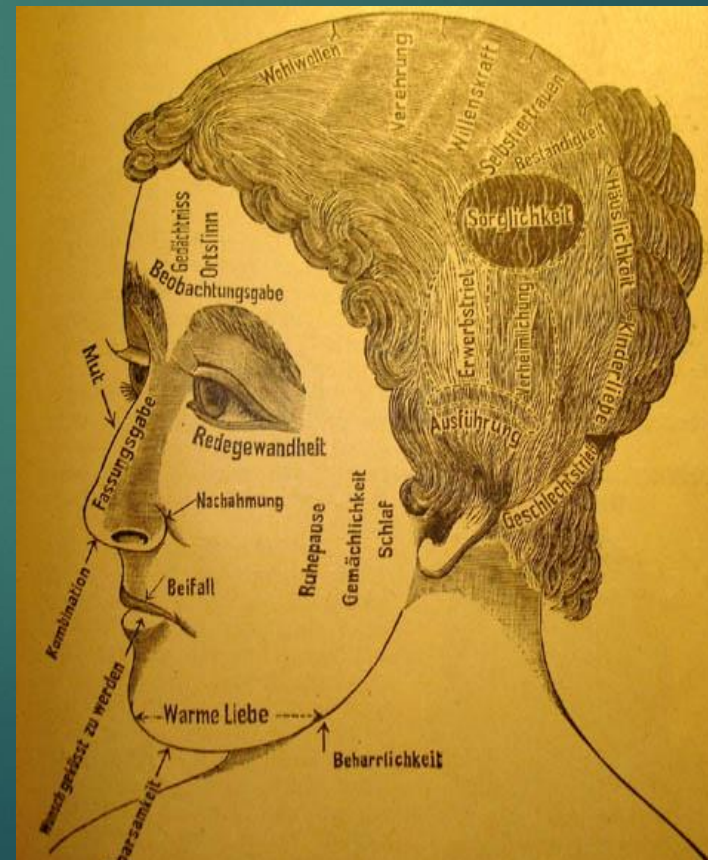
5

Gerard Strijards
10/29/2022

Virchow lid van de
Fortschrittpartei in de
Reichstag

- ▶ Legde zich erop toe om deze “Etikettenschwindel” aan de kaak te stellen
- ▶ Alleen dan zou de methodologische neutraliteit van bèta-onderzoek geborgd blijven
- ▶ Maar de Rijksdag ging niet over de inrichting van Rijkswetenschappelijk onderwijs
- ▶ Op de Pruisische universiteiten kon Bismarck heel wat doordrukken en Pangermaans biologisch onderzoek bevorderen

Johann Spurzheim (1776-1832)
bereidde de Teutoonse
frenologie de weg

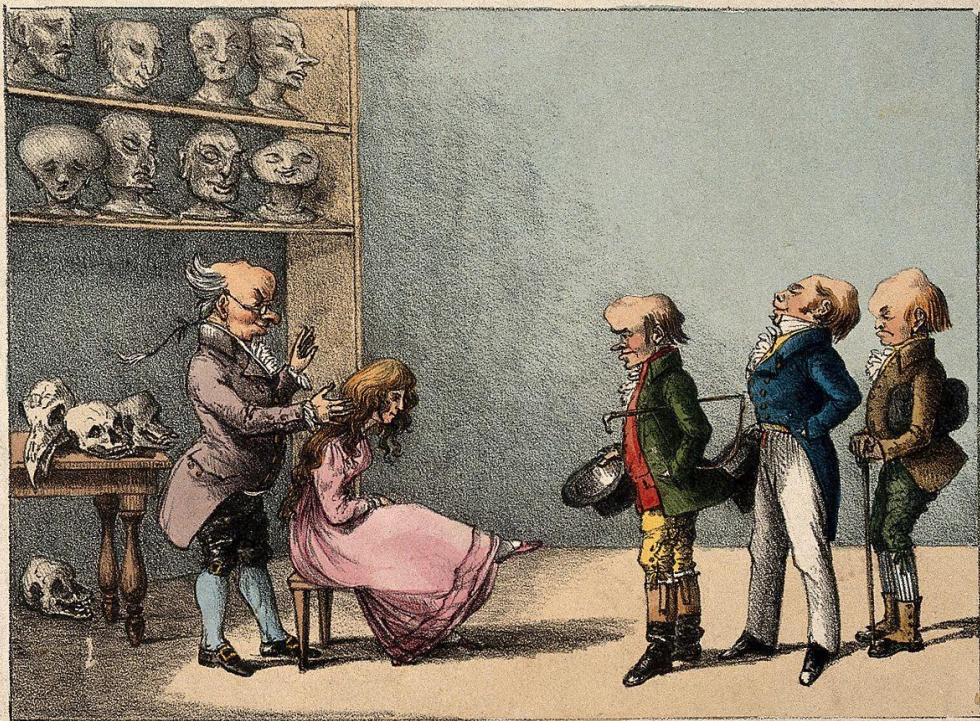

Spurzheim sloot aan bij een Gallicaanse traditie

6

Gerard Strijards
10/29/2022

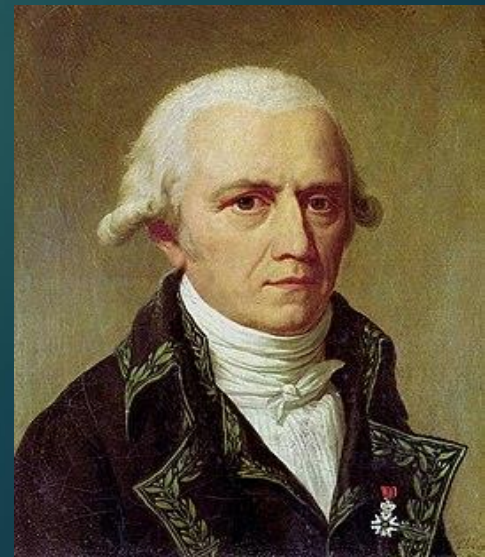
De Fransen hadden de superioriteit van de Franken aldus bewezen

THE PHRENOLOGIST.

Alles om de natie-staat te legitimeren

- ▶ Ook **Lamarck (1744-1829)** was die kant opgegaan
- ▶ Het Comité de Salut Public wilde een volksleger
- ▶ Maar dan moet je definiëren wat dat “volk” is. Je kunt dat “natie” noemen. Maar wat maakt een groep tot “natie”?
- ▶ In een subdialectisch gedifferentieerd Frankrijk kan dat de taal niet zijn, en wat “cultuur” is kan alleen “talig” gedefinieerd worden
- ▶ Biologisch-fysiek onderzoek is ultimum remedium: zoölogische “progressie” is hier **indefiniendum**

Misbruik van indefinienda bij baanbrekende vindingen

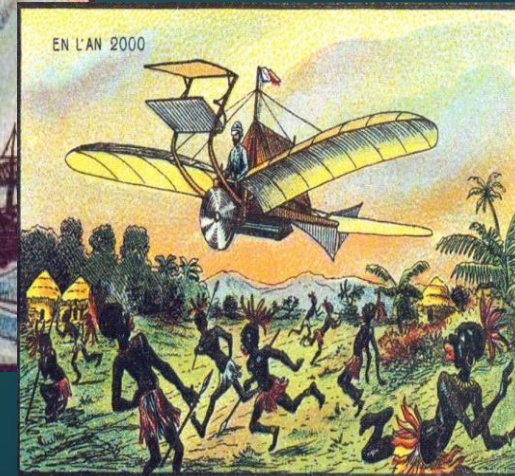
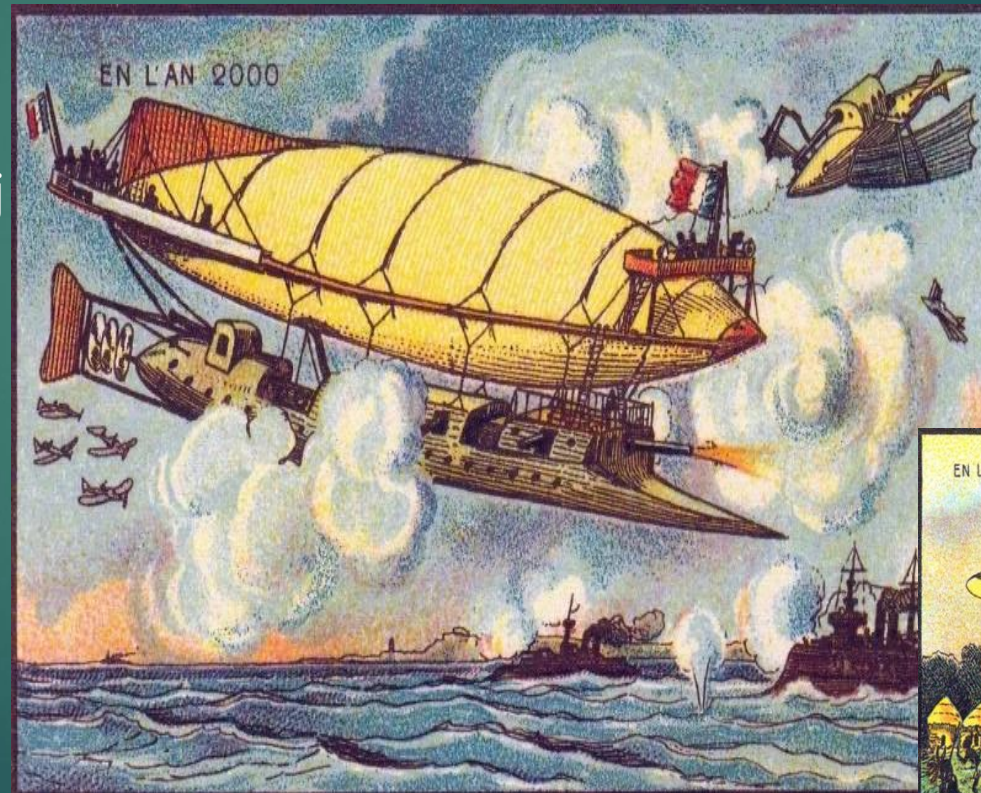
7

iets wat eindeloos herhaald maar niet omschreven moet worden

Woorden ter opwekking van crisesgevoelens:
noodzakelijke bestaansstrijd

Gerard Strijards
10/29/2022

- ▶ De Frankfurter Schule deed dat bij de revoltes van de zestiger jaren
- ▶ “Opmars binnen de instituties”
- ▶ “Repressieve tolerantie”
- ▶ “Permissieve structuren”
- ▶ “Establishment”
- ▶ “Klassenstrijd” en “ontvoogding”
- ▶ “Revolutionaire transitie”

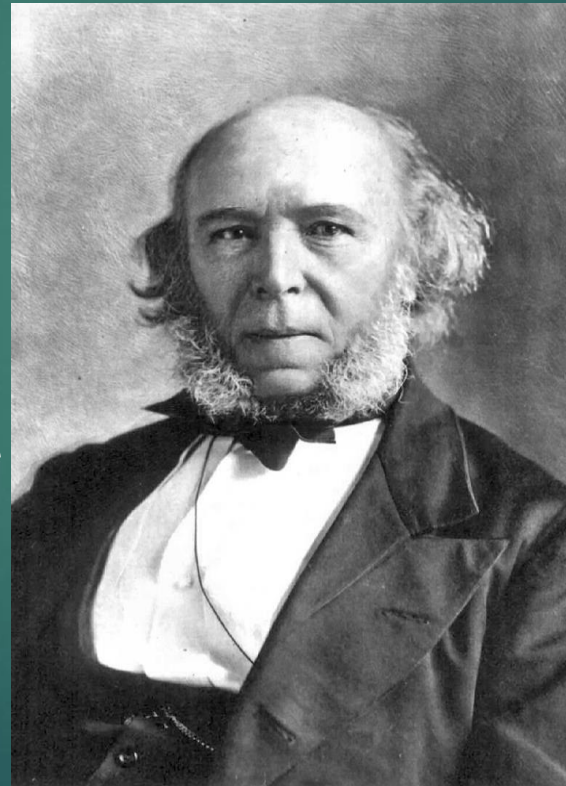

Evolutionaire idiosyncratie in biotische indefinienda vervat

8

Eigenschappen van vitale progressie Survival of the fittest autonoom doel

- ▶ Darwin catalogiseert, kennelijk zuiver ontologisch, kenmerken bij zoogdieren
- ▶ Deze eigenschappen maken biotische concurrentie om schaarse bestaansstoffen mogelijk
- ▶ Waardoor de overlevingskansen en zijnsmodaliteiten om nieuwe competenties te ontwikkelen vergroot worden
- ▶ Zodat de bekwaamste soort de optimale overlevingskans heeft
- ▶ Dat is een voorgegeven morele en voorwettelijk privilege binnen de schepping
- ▶ Spencer noemt dit een biologisch beginsel dat universeel toepasbaar is

10/29/2022

Gerard Strijards

Als dit een synderesische frequentie is dan moet dit gods wil zijn

9

Gerard Strijards
10/29/2022

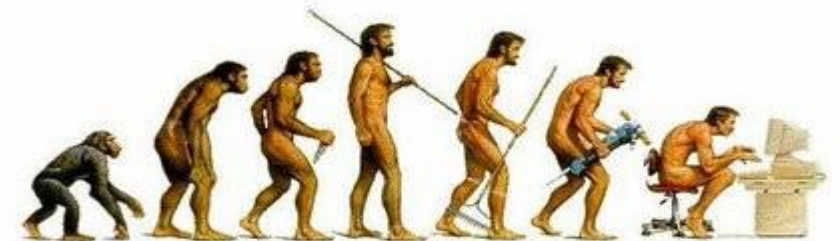
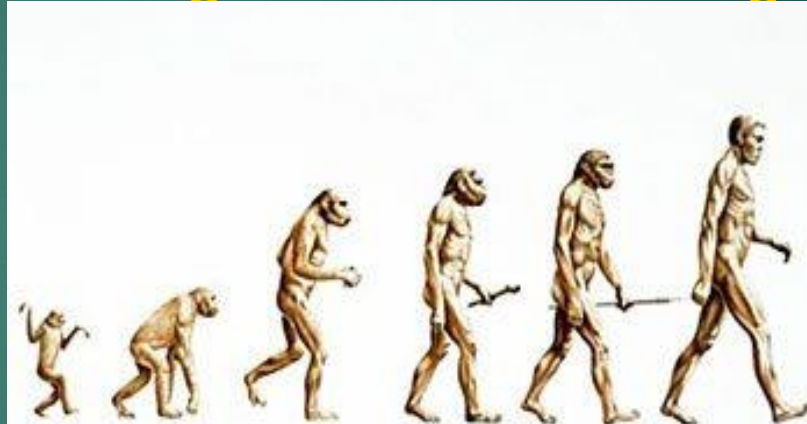
**Dat is een moraal-
theologische slotsom, die
Darwin nooit trok. Dat
deden politici**

DARWIN'S THEORY of NATURAL SELECTION

(Survival of the Fittest)

Die niet klakkeloos volgt uit
waarnemingen van
biologische ontwikkeling

Synderesis: ingestort oerweten van de universele principes van moreel handelen

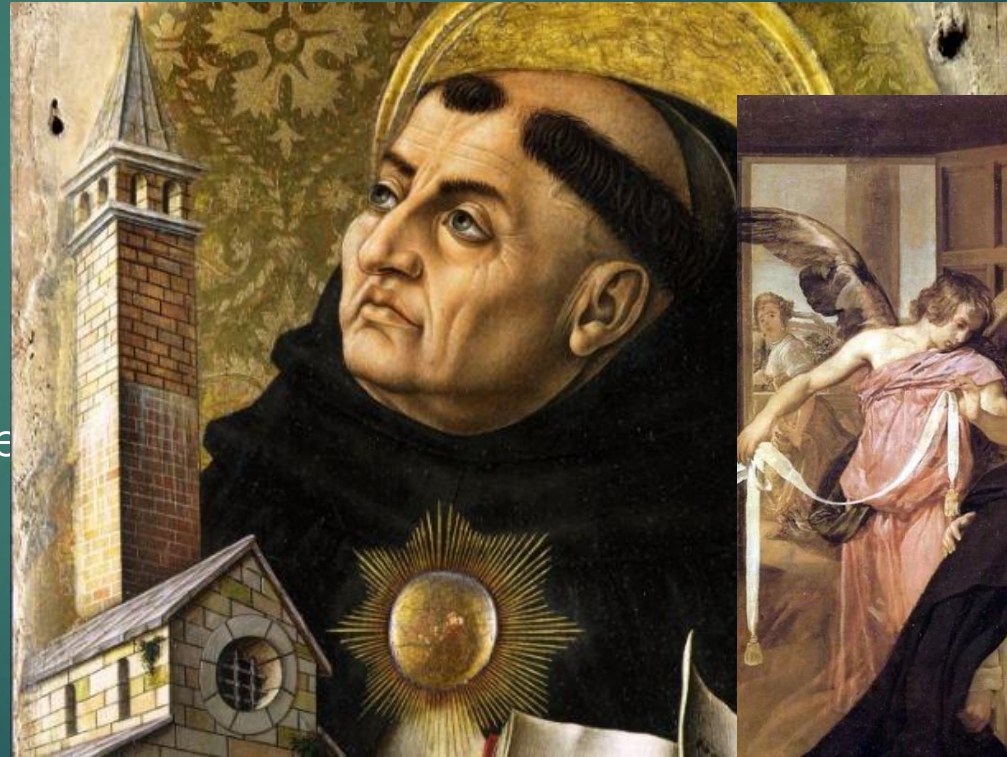
10

Gerard Strijards
10/29/2022

Dat gold niet voor Spencer als econoom

Het is: intuïtief begripsvermogen

- ▶ Dat in de ziel is ingeprent en waaraan zintuigelijke waarnemingen niets af kunnen doen:
- ▶ Ze komt uit de scholastieke kennisleer van Thomas van Aquino 1225-1274
- ▶ Ze hoort tot uitgangspunten van de katholieke moraal-theologie
- ▶ Anselmus van Canterbury gaat van deze deductieve redenerende theologie uit
- ▶ Dat de Anglicanen ook steeds systematisch aanvaardden
- ▶ Als kennistheoretische werkhypothese
- ▶ Dat Darwin ze omhelsde ligt voor de hand

Geopoliticologen: de “geschiktste” is identiek met “sterkste” in biotische zin

11

Deze Darwin-variant is voor hen aantrekkelijk

- ▶ Darwin bewijst volgens hen het “recht van de sterkste” is voorgegeven frequentie aan de natuurlijke selectie
- ▶ Dat recht komt toe aan de blanke want die overheerst al in het imperialistisch wereldbeeld van midden XIX-eeuw
- ▶ Staten die dat recht willen maximaliseren moeten hun militaire defensie maximaliseren
- ▶ Dat moet de “Naturnotwendigheid” zijn die het interstatelijk verkeer moet beheersen
- ▶ Actieve verdringing, onderwerping, annexatie en uitsluiting van andere staten of naties is dus rechtmatig

Darwin wees deze uitleg niet af. Het had hem uitgesloten van de Britse notabiliteit

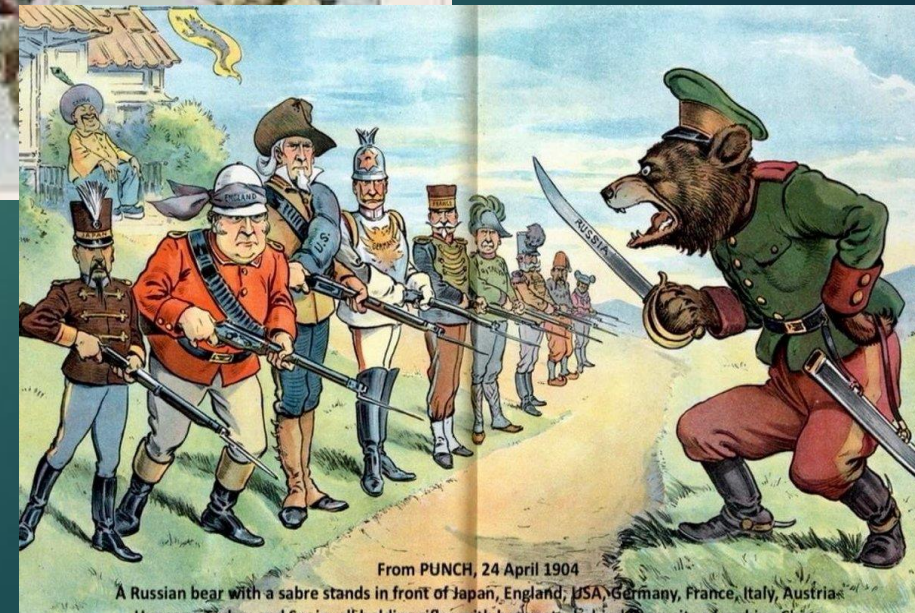
Het pasklaar maken van dit geopolitiek evolutionarisme begint in 1850

12

Gerard Strijards
10/29/2022

Ottomanen zijn gedegeneerden

- ▶ Ze zijn "uitgeheerst" en beginnen intern te decompenseren
- ▶ Hun "'elan vital" is uitgeput net als bij de Romeinen na 350
- ▶ Hun plaats moet ingenomen worden door Westerse Naties
- ▶ Dit betekent: herinrichting van het Nabije Oosten vanaf Silezië tot aan de Bosporus
- ▶ De Tzaar Nicolaas I begint er mee in 1848 door zich tot protector van de Christenheid uit te roepen

Rusland trekt op tegen Walachije en Moldavia op weg naar Jerusalem

13

10/29/2022
Gerard Strijards

Het stelt de Ottomanen als
“disfitters” voor: Fransen en Britten
zullen dat aanvaarden

Het komt re-christianiseren

- ▶ Deze streken zijn in 1850 nog Ottomaans en de Islamitische bevolkingslaag levert de bovenbazen
- ▶ Ze waren deel van het Oost-Romeinse rijk tot 1453. Toen viel Byzantium en werden de Ottomanen kolonisators. Istanbul's Sultan eiste volle soevereiniteit.
- ▶ In het staatsrecht van dat Sultanaat is dat overduidelijk kenbaar: alleen Ottomaanse Islamieten zijn volwaardig rechtssubject
- ▶ De Tzaar komt nu zijn verdrukte geloofsbroeders te hulp als theocraat die hoofd is van de Russisch Orthodoxe kerk

Als de Russen annexeren kunnen ze naar de Bosporus doorstoten

De Krim-oorlog 1853-1856 is
een feit

14

Gerard Strijards
10/29/2022

Dan zitten ze zo in de Dardanellen

- ▶ Vandaaruit gaan ze De Levant bedreigen
- ▶ Ze kunnen dan de Britse “overlandroute” oostelijk van de Rode Zee belemmeren met hun Zwarte Zee-vloot
- ▶ Dus kiest Whitehall tegen Rusland
- ▶ Het krijgt Napoleon III mee
- ▶ De beide staten sluiten met de Ottomanen een maritieme defensie-alliantie

Sint Petersburg verontwaardigd: de christenheid komt de Islam te hulp.

15

Whitehall: Het Verre Oosten is ons prismaat

- ▶ De Ottomanen blijven gedegenereerd
- ▶ Wij zullen hen alleen steunen als de Russen geen Zwarte Zee-vloot leggen in Sebastopol
- ▶ Doen zij dat dan zijn wij bereid hen havens te gunnen aan de Chinese Zee bij Korea
- ▶ Daar kunnen zij dan een Russisch-Indische Marine etablisseren zoals de Nederlanders doen in Soerabaya
- ▶ Daarover mogen de Russen dan beschikken als bunkerplaats

Napoleon III zag zich als arbiter mundi die de vrede zou regisseren te Parijs

Gerard Strijards
10/29/2022

Whitehall en Parijs zien Ottomanen en Russen nu als puissances **degeneré's** in Darwinistische termen

16

Gerard Strijards
10/29/2022

Europese verhoudingen verziekt

- ▶ Sint Petersburg moet terugtrekken en de vloot opleggen
- ▶ Want de regeling houdt in dat de Bosporus tot aan de Hellesponten voor de Russen gesloten blijft
- ▶ De Ottomanen voeren dat onder dictaat van Londen uit
- ▶ Daardoor is de Sultan ook beledigd
- ▶ Rusland heeft nu geen permanent ijsvrije havens meer
- ▶ Terwijl het aan de koloniale wedloop wil meedoen en dus een transoceanische vloot wil
- ▶ Parijs heeft tegen een te hoge prijs een mededinger uitgeschakeld

Parijs: Pont de l'Alma

Britse media: de Darwin-theorie klopt

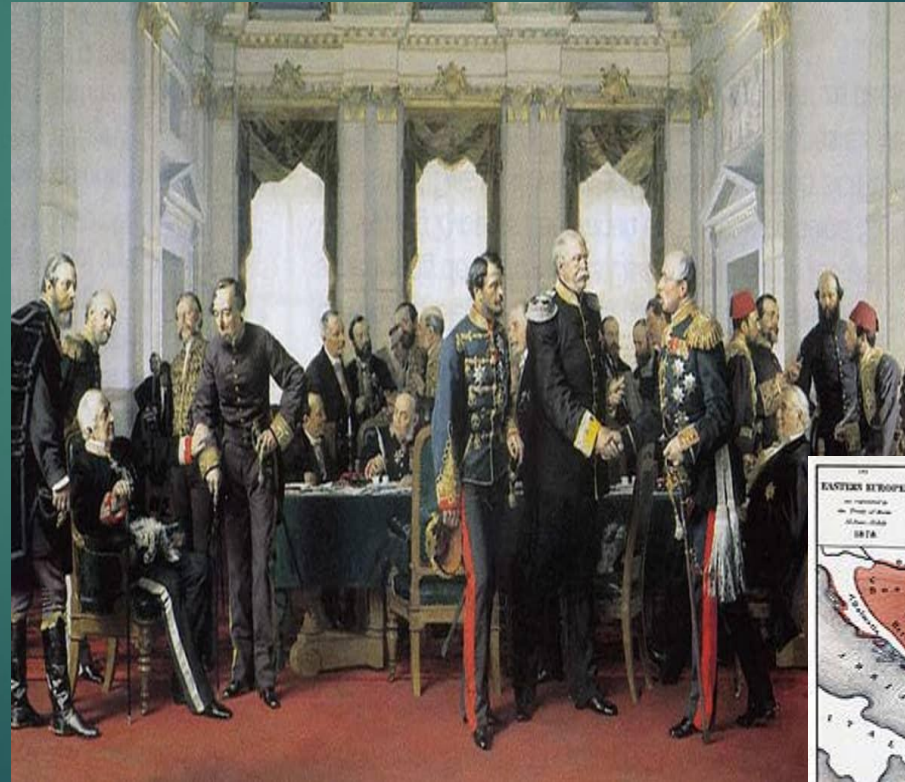
17

Gerard Strijards
10/29/2022

UK heeft met minder troepen en langere aanvoerlijnen overwonnen

De leidende staatslieden homogeen over de evolutietheorie

- ▶ Dat bewijst dat de Brit een superieur ras vertegenwoordigt
- ▶ Verder dat Brittannia nu vaardig is de wereldzee te claimen zoals destijds de Paus in 1494 dat deed in Tordesillas
- ▶ Zij kan andere mogendheden vaarwegen concessioneren maar dat ook weer intrekken
- ▶ Ziet zij van territoriale annexaties af dan is dat vrijwillige zelfbeperking
- ▶ Dat is de grondslag van het eerste koloniaal congres te Berlijn in 1878: herverdeling Balkan

De verbastering van het evolutionairisme nationaal voltooid

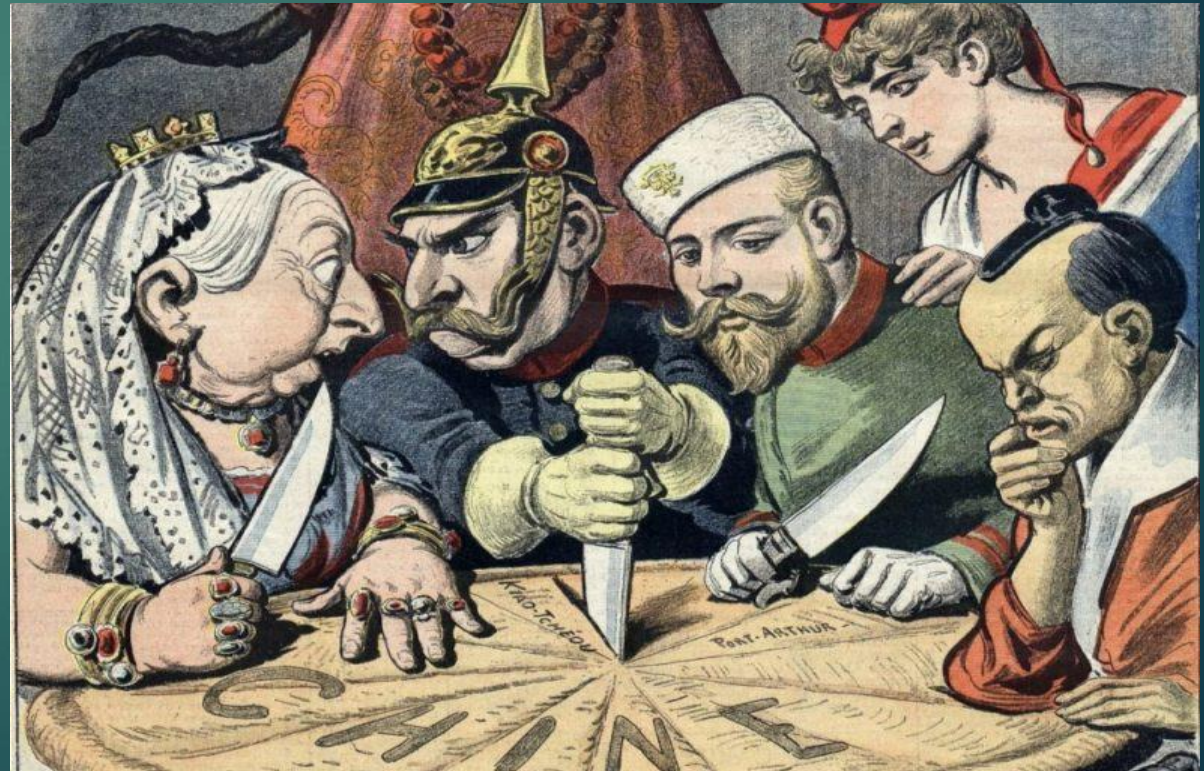
18

Gerard Strijards
10/29/2022

Koloniale staten geven er hun nationale uitvoering aan

- ▶ Nederland begint met de consolidatie van Nederlandsch-Indië: het pacificeert Sumatra, Bali, Lombok, Celebes
- ▶ Leopold II van België begint met de private claim op de Congo-estuaria tot ver naar de Bronnen der Nijl
- ▶ Italië vestigt claims in Noord-Afrika in Abessinië en Somaliland
- ▶ Frankrijk vestigt een invloedssfeer in Marokko, Algerije en Tunesië en in Vietnam Korea en Cambodja
- ▶ Rusland doet dat in Noordelijk Mantsjoerije en Zuidelijk Korea

De imperiale wedloop van start

Duitsland grijpt naast de prijzen

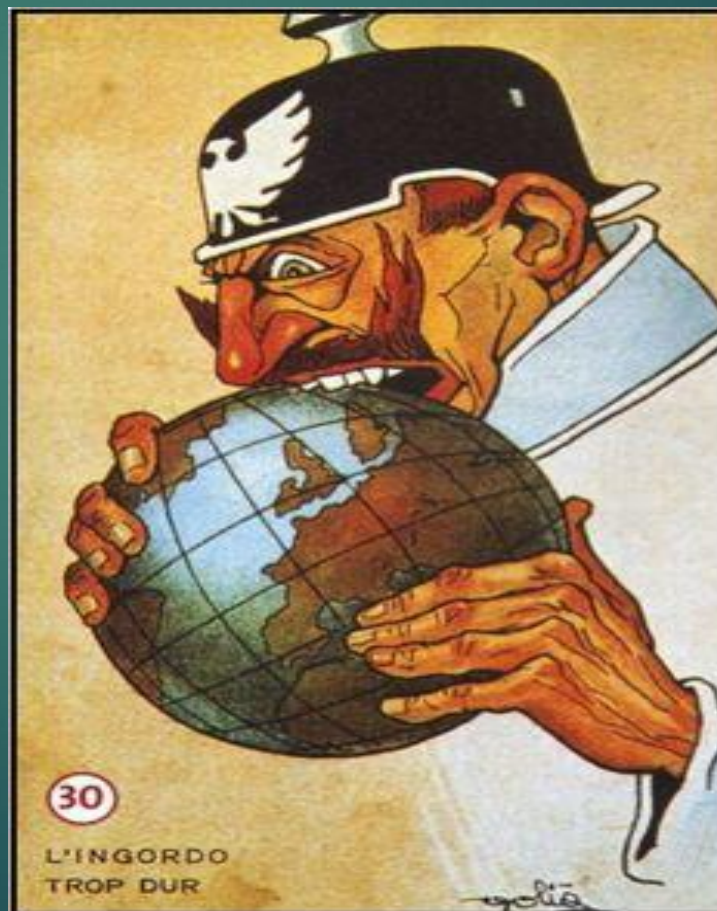
19

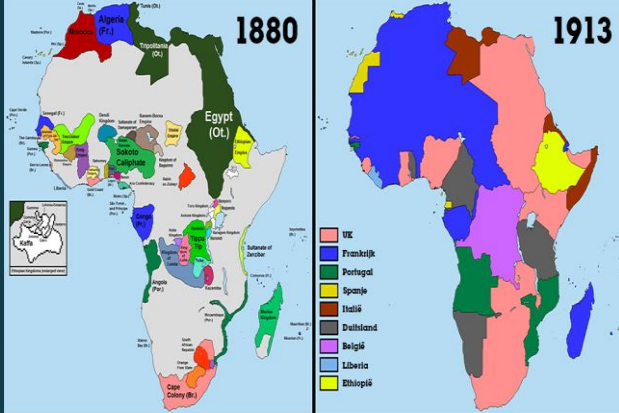
Het heeft geen transoceanische militaire vloot

- ▶ Bismarck wil Groot-Brittannië niet tarten en legt zich bij diens mondiale suzeriniteitsclaim neer.
- ▶ B. vraagt Whitehall machtiging om koloniale claims te doen. Zo in Duits Kameroen en Duits Oost-Afrika.
- ▶ Na de Frans-Duitse oorlog is Duitsland “saturiert” (voldaan) zegt B.
- ▶ Daarom is Berlijn geschikt om in koloniale conflicten te fungeren als eerlijk makelaar
- ▶ Mocht dat nodig zijn, dan wil B. de Heilige Stoel wel machtigen om als arbiter op te treden
- ▶ Dat orgaan zou best de geopolitieke invloedssferen kunnen uitlijnen los van Darwinisme

Britse claims soms absurd niettegenstaande de vlootpositie

Gerard Strijard
10/29/2022

Tweede koloniaal congres te Berlijn 1885

20

Gerard Strijards
10/29/2022

De verdeling van Afrika

- ▶ Whitehall codificeert hier de principes voor koloniale territoriale claims
- ▶ Een staat moet het "Hinterland" politiek effectief kunnen controleren
- ▶ Zo dat een Europees onderdaan de rechtsbescherming van zijn nationaliteitsstaat kan invoeren en krijgen, als ware hij thuis
- ▶ Een feitelijke sluitende bezetting is niet vereist
- ▶ Op dat moment kan alleen Londen aan deze "Hinterland-doctrine" voldoen

Alle mogendheden leggen zich daarbij neer

Twée Vredesconferenties op Darwinistische basis

21

Gerard Strijards
10/29/2022

De Eerste Haagsche Vredesconferentie

- ▶ Tzaar Nicolaas II roept haar bijeen in Den Haag in de lente-1899
- ▶ Hij wil aan de koloniale competitie en aan de wapenwedloop die daaruit voortvloeit een einde maken
- ▶ Hij wil het recht om oorlog te verklaren aan banden leggen
- ▶ Maar ook het fundamentele humanitaire oorlogsrecht codificeren
- ▶ Hij inviteert alleen christelijke volkeren want die zijn beschaafd

Bij de Aziatische mogendheden verontwaardiging

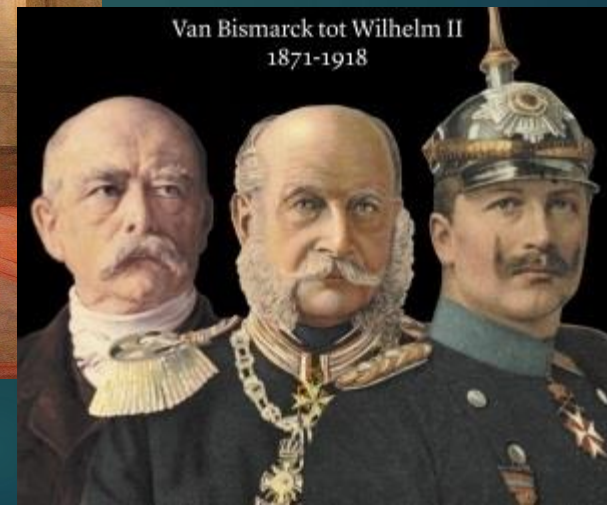
Tussen 1880-1900 is de opstelling van Duitsland geopolitiek redelijk

22

Gerard Strijards
10/29/2022

Duitsland forceert niets

- ▶ Ook al is Bismarck afgetreden, Berlijn begint niet meteen een koloniale competitie
- ▶ Het heeft alleen maar een enorm sterk veldleger dat vermoedelijk het machtigste is
- ▶ Maar het Duitse Volk is nu overtuigd van zijn Darwinistische superioriteit in verbasterde zin
- ▶ De Pruisische universiteiten en het Kaiser Wilhelm-Instituut dragen dat uit
- ▶ Wilhelm II is bereid deze emotie vrij baan te geven
- ▶ Hij heeft **Weltmachtaspiraties** maar weet niet waarheen

De grote mogendheden frustreren deze eerste conferentie

23

Gerard Strijards
10/29/2022

Het Nederlandse kabinet in de penarie

Groot-Brittannië voorop

- ▶ Zijn vloot geeft het een primaat dat voorlopig niet betwist wordt
- ▶ Duitsland doet dat ook niet, maar ziet in dat het als wereldmacht afhankelijk blijft van Londen
- ▶ Japan eist toelating omdat het niet minder is dan Oostenrijk dat ook nog geen grote vloot heeft
- ▶ Rusland wordt gewantrouwd omdat het net het veldleger gemoderniseerd heeft en nu bijna failliet is: is dat niet de reden dat Nicolaas matiging wil?
- ▶ Wilhelmina wil geen beperking van het recht tot oorlogvoering: oorlogsverklaring is haar prerogatief

Kabinet probeert te verheimelijken dat Wilhelmina niet wil openen

24

Gerard Strijards
10/29/2022

Wilhelmina is niet op de hoogte
van de staat der defensie

Vlootschouw per koningssloep

- ▶ Zij is vergast op een vlootrevue op het Hollandsch Diep in 1898
- ▶ Zij meent een machtige vloot te commanderen
- ▶ Ze kent de stellingen, liniën en fortificaties noch het veldleger
- ▶ Haar wordt uiteengezet dat het veldleger nauwelijks mobilisabel is en eigenlijk alleen positioneel inzetbaar
- ▶ Ze vertrekt naar Noorwegen

De codificatie van het humanitaire recht een torso; wel een arbitrageverdrag

25

Gerard Strijards
10/29/2022

Codificatie mislukt

- ▶ Slechts fragmentaire verbodsbepalingen zoals het verbod op verstikkende strijdgassen, bombardementen met exploderende projectielen uit luchtvaartuigen als ballons
- ▶ Geen regeling van de oorlogsverklaring en de vredessluiting
- ▶ Wel de plicht bij vitale soevereiniteitsconflicten arbitrage te vragen bij verdrag geregeld

Dit vereist uitvoering op nationaal vlak

